

หอพิมานเพชรมเหศวร์

หอพิมานเพชรมเหศวร์

หอพิมานเพชรมเหศวร์ตั้งอยู่บนยอดเขาขนาดเล็กทางทิศตะวันออก
ด้านหน้าพระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ เป็นกลุ่มอาคารขนาดเล็กชั้นเดียว
ยกพื้นสูง 3 หลัง ประกอบด้วย หอพิมานเพชรมเหศวร์หรือที่
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเรียกว่า หอศาสตราคม เป็นหอ
กลาง มีขนาดใหญ่กว่าสองหอด้านข้าง เป็นอาคารสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชั้น
เดียว ยกพื้นสูง มีบันไดทางขึ้นด้านทิศตะวันตก ภายในแบ่งเป็น 2 ห้อง
ห้องด้านทิศเหนือเป็นที่สำหรับทำพิธีสวดพระพุทธรูป มีแท่น
ประดิษฐานพระพุทธรูป ห้องด้านทิศใต้ ก่อผนังกันไว้เป็นห้อง
บรรทมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อเสด็จมาประทับ
ถือศีลอุโบสถในวันธรรมสวนะขณะประทับอยู่บนพระนครคีรี ทำนอง
เดียวกับหอเสถียรธรรมปริตรในพระบรมมหาราชวัง ภายในมีพระแท่น
บรรทมไม้พื้นเป็นหวายลายดอกพิกุล และจากบัญชรห้องบรรทมนี้อาจ
เห็นพระธาตุจอมเพชรและพระวิหารน้อย

พระพุทธรูปสำคัญ

เมื่อวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 10 ปีวอก พุทธศักราช 2403
(ตรงกับวันที่ 23 ตุลาคม พุทธศักราช 2403)
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทำบุญฉลอง
หอศาสตราคมนี้ ทั้งได้อัญเชิญพระไชยสาริดกะโหล่กับ
พระหายโศก แห่งจากกรุงเทพฯ มาประดิษฐานไว้
ลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะเชียงแสน
สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
โดยพระไชยสาริดกะโหล่นั้นยังคงประดิษฐาน ณ หอ
พระนี้จวบจนปัจจุบัน ส่วนพระหายโศกปัจจุบันจัดแสดง
อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ

หอเทพารักษ์

หอเทพารักษ์หรือหอพระภูมิ ตั้งอยู่ทางด้านขวาของหอกกลาง เป็นที่สำหรับประดิษฐานเทวรูป ลักษณะเป็นอาคารขนาดเล็กชั้นเดียว ยกพื้นสูง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตัวอาคารเป็นศิลปะแบบยุโรป หน้าบันและเสาเป็นแบบกรีก มีมุขยื่นออกมาด้านหน้าและมีบันไดทางขึ้นทางทิศตะวันตก หลังคามุงกระเบื้องกาบกล้วยดินเผาสีแดงอมส้ม จัปสันหลังคาเป็นแนวด้วยปูนแบบเก๋งจีน ประตูหน้าต่างเป็นแบบไทย ทาด้วยสีเขียวเข้ม

เทพารักษ์

ภายในมีแท่นยกสูงสร้างติดกับผนังอาคารด้านทิศตะวันออก สำหรับประดิษฐานเทพารักษ์หรือพระภูมิ รอบแท่น 3 ด้าน เขียนตกแต่งเป็นลวดลายเขียนสีบนพื้นขาว อย่างศิลปะจีน มี 3 สี คือ เขียว แดง และดำ โดยเขียนเป็นลวดลายมงคลในคติจีน เนื้อหาสื่อถึง โชคลาภ ยศศักดิ์ และอายุยืนยาว ดังนี้ ผนังด้านทิศตะวันตก (ด้านหน้า) เขียนภาพมังกรขดตัวเป็นวงกลม อยู่ท่ามกลางก้อนเมฆ หันหัวออกมาด้านหน้า มุมทั้งสี่ของผนังเขียนลวดลายมงคล 4 ชนิด ล้อมรอบด้วยกรอบสี่เหลี่ยมลายดอกโบตั๋นและกิ่งก้านสลักกับภาพค้างคาว ผนังแท่นด้านทิศเหนือ เขียนภาพดอกเบญจมาศในกระถางต้นไม้สี่เหลี่ยม ตั้งอยู่บนก้นหอยเหลี่ยม ล้อมรอบด้วยลายดอกโบตั๋นและลายมงคลตามคติจีน ผนังด้านทิศใต้ เขียนภาพแจกันดอกไม้ขนาดใหญ่อยู่กลางผนังแท่น ภายในแจกันปักดอกเบญจมาศ ล้อมรอบด้วยสัตว์มงคลตามคติจีน ได้แก่ ค้างคาว แมลงปอ และผีเสื้อ ภายนอกอาคารด้านหน้าของหอเทพารักษ์มีแท่นหินสำหรับวางเครื่องบูชา

เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับบนพระนครคีรี ก็เสด็จมายังหอเทพารักษ์ เพื่อถวายเครื่องบูชาเทวรูปในหอนี้

หอระโคมสังคิต

หอระโคมสังคิต ตั้งอยู่ทางด้านซ้าย เป็นที่สำหรับระโคมในคราวประกอบพิธีกรรม ปัจจุบันยังมีเสาสะดิ่งไม้สำหรับแขวนพ้องชัยปรากฏอยู่

บนพื้นลานด้านหน้าหอกลาง มีฐานเสาธงสำหรับชักธงมงกุฎในยามที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับบนพระนครคีรี

ประชุมประกาศ รัชกาลที่ ๔ ภาค ๗ ประกาศปีฉลู พ.ศ. ๒๔๐๘
กล่าวว่า หอพิมานเพชรมเหศวรนี้ได้ใช้เป็นที่พักพระราชพิธี
โสกันต์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภรณ์ (พระ
เจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ ๔ กับเจ้าจอมมารดาแพ ธรรมสโรช) และพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ามณฑาภาธร (พระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่
๔ กับเจ้าจอมมารดาจันทร์) เป็นพระราชพิธีโสกันต์ในหัวเมือง โดยมี
พระราชดำริ ตามประกาศ ดังนี้ "...เมื่อปีชวด ฉศก พระเจ้าลูกเธอ ๒
พระองค์คือพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภรณ์ พระองค์เจ้ามณฑาภาธร มี
พระชนมายุเจริญถึงกำหนดควรจะโสกันต์ จึงทรงพระราชดำริว่า
ในครั้งแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชาธิเบศรมหาราชปราสาท
ทอง ได้มีการโสกันต์พระเจ้าลูกเธอพระองค์เจ้าอินทที่ประทับเกาะ
บ้านเลนเป็นอย่างดีมา ก็ครั้งนี้พระราชวังที่ประทับเป็นที่ประพาสก็มี
หลายตำบล จึงโปรดให้มีการแห่โสกันต์เป็นการใหญ่อย่างครั้งก่อน ที่
พระนครศิรินเมืองเพ็ชรบุรี ตามอย่างซึ่งเคยมีในโบราณนั้นอีกครั้ง
หนึ่ง ในเดือนยี่ปีชวดฉศก ศักราช ๑๒๒๖ ตรงกับปีคฤศตศักราช
๑๘๖๔..."

หอพิมานเพชรมเหศวรตั้งอยู่ห่าง
จากหมู่พระที่นั่งอื่น ๆ ไม่มากนัก
สะดวกแก่การรักษาความปลอดภัย
แต่ก็เป็นสัดส่วนอิสระเหมาะแก่ที่
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงเจริญบำเพ็ญภาวนา
เป็นอย่างยิ่ง

นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมและสักการะพระพุทธรูป ณ หอ
 พิมานเพชรมเหศวร ได้ทุกวัน โดยสอบถามเส้นทางได้ที่ทีมดาบ
 อองครักษ์ (ประชาสัมพันธ์) บนพระนครคีรี หรือติดต่อสอบถาม
 ทางโทรศัพท์ได้ที่ 032-425-600 และ 084-649-7011
 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนครคีรี เปิดให้เข้าชมทุกวันไม่เว้น
 วันหยุดราชการ ระหว่างเวลา 09.00 น. – 16.00 น.